

Bærekraftsrapport

2022

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Om rapporten	4
Fra ord til handling	5
Sentrale nøkkeltall / Scoreboard	7
Om Kronsteingruppen	8
Våre aktiviteter og verdikjede	11
Virksomhetsstruktur i Kronsteingruppen	13
Vår tilnærming til bærekraftig forretning	14
Fremtid	18
Sertifisering	21
Klimagassutslipp	23
Energiforbruk og elektrifisering	27
Folk er alt	28
Utvikling av ansatte	31
Helse og sikkerhet	31
Samhold, mangfold og likestilling	34
Samfunnsbygger	36
Materialer og avfall	39
Innovasjon og nye løsninger	42
Leverandørkrav og samfunnsansvar	42
GRI indeks	44

Om rapporten

Dette rapporten er Kronsteingruppen sin første bærekraftsrapport, den tar for seg rapporteringsperioden 01. januar 2022 til 31. desember 2022 og er publisert i juni 2023.

Rapporten er utarbeidet med referanse til standarden GRI (Global Reporting Initiative).

Ønsker du mer informasjon om rapporten og innholdet i rapporten, ta kontakt med Kronsteingruppen og prosjektleder **Ida Martinsen / ima@kronstein.no**.

Rapporten er gjennomgått og godkjent av konsernstyret i Kronsteingruppen.

Rapporten er ikke revidert av en tredjepart.

Fra ord til handling

2022 har vært preget av stor aktivitet innenfor våre viktigste forretningsområder. Innenfor bygg- og anlegg hadde vi en betydelig vekst, både i antall prosjekter og størrelsen på prosjektene. Vi har levert små og store prosjekter til private og offentlige kunder. Byggingen av Holmen Lakseslakteri ble påbegynt, i samarbeid med en rekke lokale leverandører og Snøhetta, og er vårt største prosjekt noensinne.

På slutten av året ble også XL-BYGG på Myre i Øksnes en del av Kronsteingruppen da vi overtok 51% av aksjene i selskapet.

I alle deler av Kronsteingruppen er det folkene som utgjør bærebjelken. Vi har en gjeng med dyktige og engasjerte medarbeidere som står på hver dag. De er helt avgjørende for oss og vi ønsker å beholde de vi har - samtidig som vi trenger enda flere av dem.

Vår virksomhet bidrar til å skape utvikling, verdier og arbeidsplasser i lokalsamfunnet. Samtidig vet vi at vi er en del en bransje med et betydelig klimaavtrykk, og med det følger et ansvar - men

også en mulighet til å være en del av løsningen på de klimautfordringene som verden står overfor.

Høsten 2021 begynte vi prosessen med å utarbeide en egen bærekraftstrategi for konsernet. Vi brukte tid på å kartlegge hvilke områder som er vesentlige for påvirkning i Kronsteingruppen.

De vesentlige temaene dekker både miljø, sosiale og forretningsetiske forhold.

I utarbeidelsen av denne rapporten har vi også involvert våre viktigste interessenter for å finne ut hvilke temaer som er viktig for de. Målet er at bærekraft skal bli en integrert del av hele vår virksomhet. Ønsket om å styre vår virksomhet og utvikling i en mer bærekraftig retning er forankret hos eiere, i konsernstyret og ledergruppen.

Vi har utarbeidet egne målsettinger som skal bidra til fire av FNs bærekraftsmål. De fire målene kan du lese mer om på side [16](#).

Som et ledd i å følge opp våre målsettinger har vi valgt å rapportere på fremdriften i form av en bærekraftsrapport som skal utarbeides årlig. God rapportering gir verdifull innsikt for oss, den bidrar til å identifisere våre muligheter i det grønne skiftet og den gir omgivelsene våre mulighet til å følge med på det vi gjør. Vi har identifisert tre fokusområder med tilhørende temaer innenfor bærekraft som vi mener Kronsteingruppen har størst påvirkning på, du kan lese mer om dem i denne rapporten.

Vi har gjennomført flere tiltak i 2022 som skal ta Kronsteingruppen i en mer bærekraftig retning og vi har ambisiøse planer. Vi er likevel i startfasen av dette arbeidet, det neste steget er å gjøre planene og målene om til handling. Vi håper du vil lese mer om Kronsteingruppen og arbeidet vi har gjort innenfor bærekraft i 2022 og hva vi planlegger fremover.

Torgeir Arntsen
Administrerende direktør

Sentrale nøkkeltall / Scoreboard

Kapittel	Fokusområde	KPI	Målenhet	Målsetning 2025	Status	
Fremtid	Sertifisering	Sertitisering i miljøledelse	Antall datterselskaper innen 2025	Alle	●	
		Antall prosjekter sertifisert ihht. BREEAM og Svanemerket	Antall sertifiserte prosjekter innen 2025	1	●	
	Klimagassutslipp	Utslipp scope 1	Reduksjon i prosent	20	●	
		Utslipp scope 2	Reduksjon i prosent	20	●	
		Utslipp scope 3	Reduksjon i prosent	20	●	
		Energiintensitet	Økning i prosent frem til 2025	0	●	
	Energiforbruk og elektrifisering	Energiforbruk	Reduksjon i prosent	20	●	
		Reduksjon av eget energiforbruk	Reduksjon i prosent	20	●	
		Energiintensitet	Unngå økning i prosent frem til 2025	0	●	
		Andel fornybar kraft	Økning i prosent	10	●	
	Folk er alt	Utvikling av ansatte	Tid brukt på kompetanseheving	Antall timer per ansatt i løpet av et år	10	●
			Karriereveiledning	Antall timer per ansatt i løpet av et år	1	●
Helse og sikkerhet		Sykefravær	Sykefravær i prosent	6,5	●	
		Yrkesrelaterte skader	Antall skader	0	●	
		Opplæring og bevisstgjøring ansatte	Antall timer per ansatt i løpet av et år	3	●	
		HMS hos kunder leverandører	Antall hendelser	0	●	
Samhold, mangfold og likestilling		Mangfold i styringsgruppe	Prosentandel	25	●	
		Mangfold blant ansatte	Prosentandel	25	●	
Samfunnsbygger		Materialer og avfall	Sorteringsgrad	Prosentandel av alt avfall	80	●
			Andel resirkulert/gjenvunnet materiale	Prosentandel av alt avfall	10	●
	Produsert avfall		Unngå økning i antall tonn per MNOK i omsetning		●	
	Innovasjon /nye løsninger	Delta i utvikling av nye løsninger	Utviklingsprosjekter	2	●	
	Leverandørkrav og samfunnsansvar	Innkjøpspolicy	Policy implementert		●	
		Policy anti-korrupsjon	Policy implementert		●	
		Opptrening anti-korrupsjon	Antall timer opplæring per ansatt per år	1	●	
		Leverandørvurderinger	Antall leverandører vurdert etter miljømessige eller sosiale krav i prosent	50	●	

- Utilfredsstillende resultat
- På vei til å nå målet
- Innenfor målet

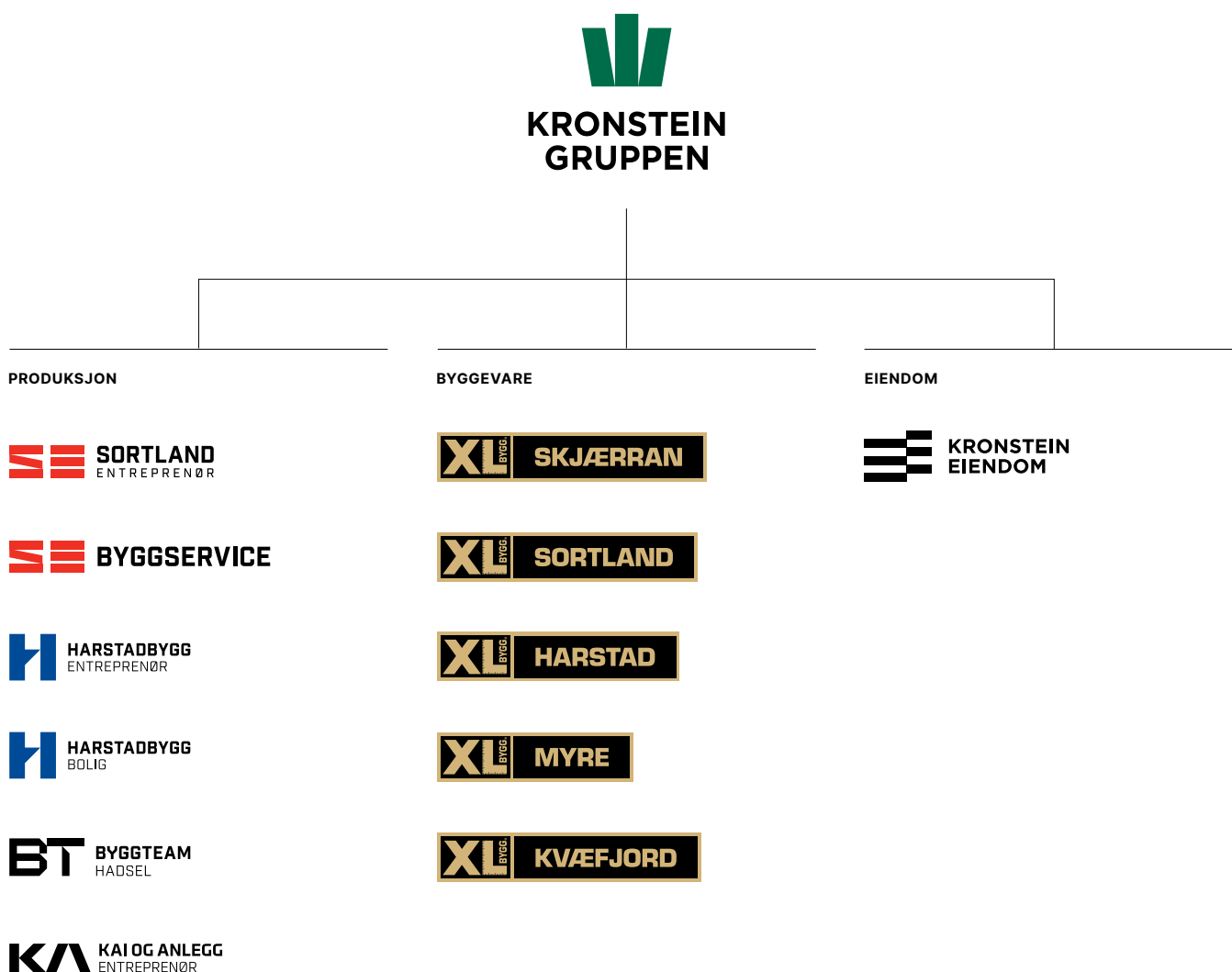
Om Kronsteingruppen

Kronsteingruppen ble etablert i 1964 av gründerne Oddmund Pedersen og Sverre Jensen. Den første hundrelappen ble investert i et måleband og det første prosjektet var bygging av ny sykestue på Sortland. Nå, 59 år senere, har målebandet blitt til et mangfoldig konsern innen entreprenørtjenester, eiendomsutvikling og salg av byggevarer. Ved årskiftet 2022/2023 var vi 260 ansatte.

Konsernet endret i 2020 navn fra SE-gruppen til Kronsteingruppen. Endringen kom som en følge av at konsernet har vokst ut over Sortlands grenser. Kronsteingruppen har sitt forretningsområde i

store deler av Nord-Norge og i dag eier konsernet selskaper i Harstad, Hadsel, Øksnes, Evenskjer og Kvæfjord, i tillegg til på Sortland.

Kronsteingruppen er organisert som et aksjeselskap der Kronsteingruppen AS er morselskapet, med de øvrige driftsselskapene organisert som datterselskaper. De to største eierne er HMC Invest AS og EJ. Invest AS med henholdsvis 30% hver. Kronsteingruppen sitt hovedkontor ligger på Sortland i Vesterålen.

Figur: Illustrasjon av hvilke selskaper som er en del av konsernet Kronsteingruppen

Ansatte

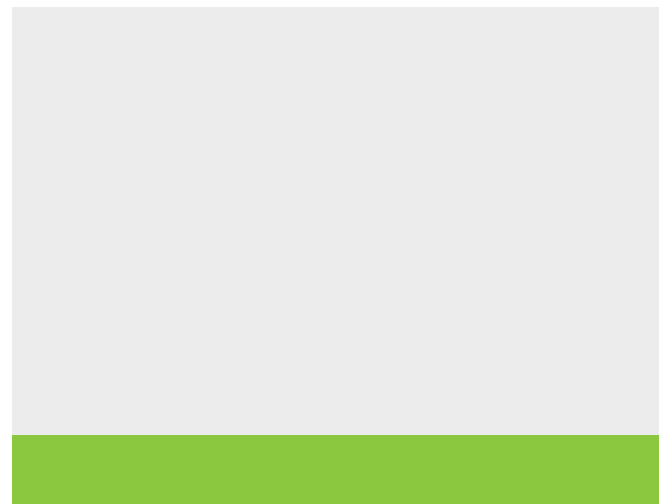
218
menn

42
kvinner

240
fulltidsstillinger

20
deltid

	Menn	Kvinner	Totalt
Nyansatte	88% (37)	12% (5)	100% (42)
Avsluttede arbeidsforhold	93% (27)	7% (2)	100% (29)

Våre aktiviteter og verdikjede

Kronsteingruppen består av tre forretningsområder: Entreprenørdrift, eiendomsutvikling og salg av byggevarer.

Våre entreprenørselskaper er totalleverandør av nybygg og renoveringsprosjekter til både private og offentlige oppdragsgivere. Vi bygger blant annet lakseslakteri, sykehjem, skoler, eneboliger, leilighetsbygg, rekkehus og næringsbygg. Vi leverer med andre ord alt fra serviceoppdrag til totalentrepriser på små og store prosjekter i privat og offentlig sektor.

Vi utvikler og selger bolig- og næringseiendommer i Midtre Hålogaland. Vi har et langsiktig perspektiv hvor vi utvikler eiendommene til det beste for både kjøper og samfunnet.

Vi driver fem butikker som er en del av XL-BYGG gjennom franchise, og som selger byggevarer til både privat- og bedriftsmarkedet.

Kronsteingruppen har en eierandel i Mestergruppen AS som er Skandinavias største konsern innen byggevarehandel, huskjede-drift for boligentreprenører og eiendomsutvikling – blant annet Mesterhus. Mestergruppen eier kjeden XL-BYGG.

Medlemsforeninger

Kronsteingruppen er medlem i flere bransjeorganisasjoner- og initiativer som fremmer bransjeinteresser og bærekraftig utvikling:

- Entreprenørforeningen Bygg- og Anlegg (EBA) som er tilsluttet Byggenæringens Landsforening (BNL) og Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
- Kronsteingruppen etterlever UN Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv
- Nordnorske Entreprenørers Service Organisasjon SA (NESO) som er den største organisasjonen for byggebransjen i Nord-Norge og Trøndelag, og den største frittstående næringslivsorganisasjonen i landsdelen.
- Norsk Eiendom som er tilsluttet NHO, og en del av Byggenæringens Landsforening (BNL)

Virksomhetsstruktur i Kronsteingruppen

Generalforsamlingen er Kronsteingruppens høyeste beslutningsorgan. Styret er ansvarlig for å sikre tilfredsstillende styring av selskapet og bærer det overordnede ansvaret for selskapets tilnærming til bærekraft, og etterlevelse av eksterne og interne regler Kronsteingruppen. Administrerende direktør i konsernet har, sammen med ledergruppen, ansvar for konsernets strategi og operasjonell drift, samt at konsernet overholder lover og regler, og interne retningslinjer.

Styret i Kronsteingruppen består av 7 medlemmer og en observatør. 5 av medlemmene, inkludert styreleder, er eiere i selskapet og 2 er uavhengige medlemmer. I styresammensetningen legges det vekt på å ivareta aksjonærenes interesser, mangfold, sikre bredde i kompetanse og perspektiver fra interessenter. Styret velges i generalforsamlingen. Det er ikke opprettet en separat valgkomite for å bistå i utvelgelsesprosessen. Administrerende direktør i Kronsteingruppen fungerer som generalforsamling i datterselskapene og velger styret i datterselskapene.

Styret har delegert ansvaret for konsernets påvirkning på bærekraft til Administrerende direktør og ledergruppen i konsernet. Styret har gjennomgått og godkjent strategi, målsettinger og relevante styringsdokumenter som er relatert til bærekraftig utvikling. Styret vil også gjennomgå og godkjenne bærekraftsrapporten hvert år.

Styret gjennomfører en uformell styreevaluering årlig, styrets kompetanse og egenevaluering, arbeidsform og utøvelse av roller og oppgaver blir evaluert. Det inkluderer også konsernets tilnærming til bærekraft. For å sikre at styret har kunnskap om bærekraftig utvikling og konsernets påvirkning på bærekraft er relevante temaer på agendaen i

styremøter gjennom hele året.

Styret holdes løpende orientert om konsernets bærekraftsarbeid. Konsernets strategi evalueres og rulleres årlig, styret er involvert i arbeidet gjennom styremøter og stregiseminarer. Konsernets påvirkning på bærekraft vil bli evaluert og relevante tiltak iverksatt basert på behov.

For å sikre at interessekonflikter forebygges og reduseres har vi tatt temaet inn i våre Etsiske retningslinjer. Dersom interessekonflikter mellom styremedlemmer skulle oppstå, har likevel styreleder et særskilt ansvar for å sørge for at inhabilitet vurderes og overholdes. Vi har ingen formelle rutiner for å offentliggjøre potensielle interessekonflikter. Administrerende direktør rapporterer kritiske bekymringer, avvik eller mangler i konsernet til styret. Vi har ingen tilfeller av kritiske bekymringer i 2022.

Kronsteingruppen ønsker å tilby styret og ledere en godtgjørelsesordning som er rettferdig, motiverende og i tråd med vår policy for styring av og risikokontroll. Det er ikke utarbeidet et eget godtgjørelsesutvalg for å bistå i prosessen. Godtgjørelsen fastsettes ved individuelle avtaler, med hovedelementene fastlønn, pensjons- og forsikringsordninger og naturalytelser og utgiftsgodtgjørelse. Godtgjørelsen defineres etter hovedprinsippene:

- Differensiering basert på den enkeltes ansvar, prestasjoner og kvalifikasjoner
- Belønning av måloppnåelse på individuelt nivå, enhetsnivå og foretaksnivå
- Skal fremme god styring og risikokontroll, og unngå interessekonflikter
- Skal være rettferdig og ikke-diskriminerende

	Alder			Kjønn	
	< 30	30-50	> 50	Menn	Kvinner
Styresammensetning					
Konsernstyret	14.2% (1)	28.6% (2)	57,1% (4)	71.4% (5)	28.6% (2)

Vår tilnærming til bærekraftig forretning

Vår tilnærming og vår forpliktelse til bærekraftig og ansvarlig forretningsdrift er implementert i konsernets strategi, målsettinger og interne retningslinjer. Gjennom bærekraftsrapporteringen redegjør vi for konsernets påvirkning på klima, miljø og samfunnet. Kronsteingruppen sitt arbeid med bærekraft er forankret hos eiere, i styret og i konsernledelsen. Konsernets styringsdokumenter, policyer og bærekraftstrategi er vedtatt i konsernstyret.

Datterselskapene i Kronsteingruppen har egne strategier og egne styringssystemer. Samtidig berøres de av beslutninger i Kronsteingruppen AS som omhandler hele konsernet. Alle våre datterselskaper har prosesser for å operasjonalisere og implementere de delene av konsernstrategien som er relevant for hvert selskap. Det jobbes fortløpende med å forankre styringsdokumentene i konsernet.

Forretningsetikk

Kronsteingruppen etterlever regelverk og er opptatt av å følge beste praksis. Våre etiske retningslinjer omhandler vår tilnærming til menneskerettigheter, miljø, anti-korrupsjon og forretningsetisk drift, og de er publisert på vår nettside. Alle interne retningslinjer er tilgjengelig for alle våre medarbeidere gjennom personalhåndboken og kvalitetssystemet. Gjennom dialog med våre interessenter identifiserer vi de negative påvirkningene av vår virksomhet og bidrar til å redusere dem.

Det er et lederansvar å gå foran som rollemodell og sikre at retningslinjene etterleveres. Hver enkelt medarbeider har et selvstendig ansvar for å gjøre seg kjent med, og oppføre i henhold til konsernets etiske retningslinjer. Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for at den daglige driften gjennomføres på en etisk forsvarlig måte. Kronsteingruppen er ansvarlig for å tilby opplæring og veiledning i forretningsetiske retningslinjer og problemstillinger. Opplæring blir gitt ved oppstart, i individuelle samtaler og i fellesmøter.

Varslingskanaler

Kronsteingruppen skal være en trygg arbeidsplass, med en ytringskultur preget av åpenhet. Dersom våre ansatte avdekker indikasjoner på kritikkverdige forhold i selskapet har de en rett, og etter omstendighetene også en plikt, til å varsle. Kronsteingruppen vil ikke akseptere noen form for gjengjeldelse eller represalier overfor medarbeidere som i god tro varsler. Alle ledere har et særlig ansvar for å bidra til beskyttelse av medarbeidere som varsler. Vi har interne rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og de er tilgjengelig for alle medarbeidere.

Overholdelse av lover og forskrifter

Kronsteingruppen har ikke mottatt varsel om, identifisert eller vært involvert i vesentlige tilfeller av manglende overholdelse av lover og regler i 2022.

Vesentlighetsanalysen

Vesentlighetsanalysen er viktig for å avdekke hvilke forventninger våre interne og eksterne interessenter har til arbeidet vårt. Våre interessenter er våre premissgivere, de både påvirker – og blir påvirket av vårt arbeid. Videre bidrar vesentlighetsanalysen til å identifisere de områdene Kronsteingruppen har størst potensial til å påvirke og hvilke tiltak som kan bidra til å redusere den negative påvirkningen. Resultatet blir beskrevet under hvert enkelt av de vesentlige temaene. Vesentlighetsanalysen tar utgangspunkt i Sustainability Accounting Standard Boards (SASBs) rammeverk for vesentlige temaer for næringsdrivende virksomheter, samt fagekspertise fra BDO og bransjeksptise fra Kronsteingruppen.

 BORTLAND
ENTREPRENEUR

Interessentene ble definert gjennom en innledende interessentkartlegging. Data er innhentet gjennom kvalitative undersøkelser i form av dybdeintervjuer med representanter følgende interessentgrupper: Ansatte, kunder, leverandører, samfunn, eiere og styret.

Funnene fra vesentlighetsanalysen er presentert i matrisen under og legger grunnlaget for hvor vi legger hovedfokuset i rapporteringen vår og er fundamentet for våre tre fokusområder; "Fremtiden", "Folk er alt" og "Samfunnsbygger".

Tilnærming til interessentengasjement

Våre interessenter er	Sånn lytter vi	Dette forteller de oss
Ansatte	Vi gjennomfører årlige medarbeidersamtaler- og undersøkelser for å kartlegge trivsel og arbeidsmiljø. Vi arrangerer regelmessig felles informasjonsmøter og sosiale samlinger. Vi har varslingskanaler. Det gjennomføres driftsmøter på flere nivåer og i ulike virksomhetsområder.	Våre ansatte er opptatt av at vi leverer høy kvalitet til kundene, at helse og sikkerhet er ivarettatt for både egne ansatte og underleverandører. God risikostyring, samt etterlevelse av lover og regler er viktig. Redusere utslipp og ta et samfunnsansvar for bærekraft.
Kunder	Vi har tett samarbeid med våre kunder gjennom byggeprosessene. Vi er opptatt av å lytte til våre kunder og følge med på trendene i markedet.	Våre kunder er opptatt av høy kvalitet og at vi har et bevisst forhold til miljøvennlige løsninger.
Samfunn, myndighet og offentlige organer	Vi legger til rette for god og åpen dialog, samt ved tilsyn og besøk på våre byggeplasser. Vi gir tilbakemelding på åpne høringer.	De mener det er viktig å stille krav til leverandører, samt sikrer at lover og regler følges og god HMS. De trekker frem miljøsertifiserte bygg som standard i byggeprosesser.
Samarbeidspartnere og leverandører	Vi har tett dialog med våre leverandører og formidler våre krav og forventninger.	Våre samarbeidspartnere og leverandører er opptatt av mangfold og likestilling, samt anti-korrupsjon. De mener det er viktig å vellede kunder til å ta bærekraftige valg.
Eiere og styret	Kronsteingruppen er et familiedrevet selskap hvor eierne også er styremedlemmer. Vi har kontinuerlig dialog i styremøter og gjennom løpende driftsoppdateringer gjennom året.	Eierne i Kronsteingruppen er opptatt av det samme som de ansatte, men det er også et særlig fokus på å ta et lokalt samfunnsansvar og sikre god forretningsetikk og risikostyring.

Kronsteingruppen skal være et trivelig, trygt og inkluderende sted å arbeide, med fokus på fremtiden.

Innen 2025 skal alle Kronsteingruppens prosjekter ha elementer av gjenbruk.

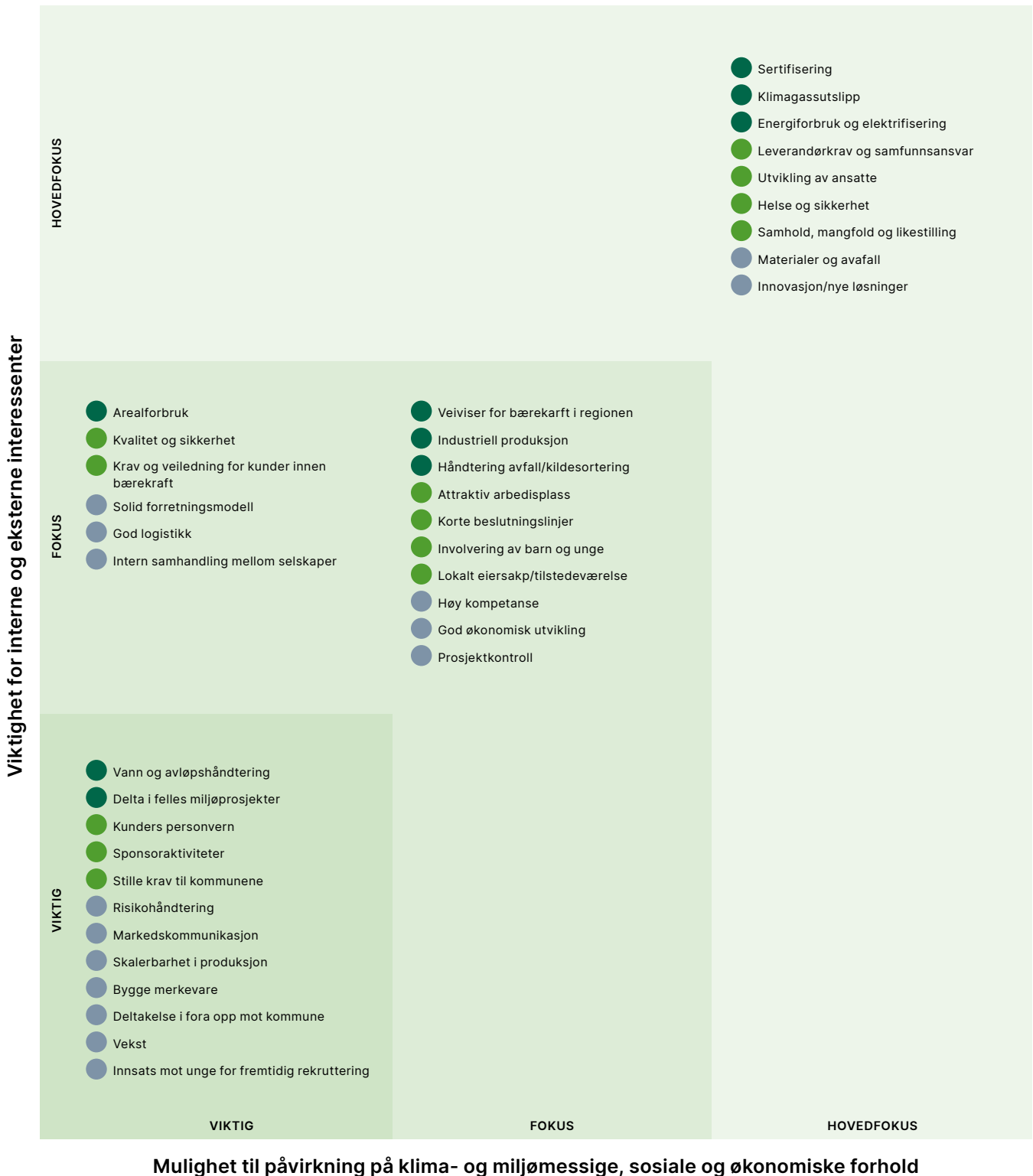

Kronsteingruppen skal bidra til gode liv, og bygge varige bygg og infrastruktur for lokalsamfunnet.

Kronsteingruppen skal redusere vårt Co2-avtrykk med 20% innen 2025.

Vesentlighetsanalysen

- Miljø
- Sosial
- Virksomhetsstving

Vesentlige temaer:

Sertifisering
Klimagassutslipp
Energiforbruk og elektrifisering

FRAMTID

Parisavtalen, som ble vedtatt i 2015, er den første globale klimaavtalen som er juridisk bindende og reelt forpliktende for alle land. Strategien European Green Deal ble lagt frem av EU-kommisjonen i 2019 for å løse klima- og miljøutfordringene. Europa skal bli klimanøytralt innen 2050, EUs taksonomi er klassifiseringssystemet som skal styre privat kapital mot grønne investeringer for å nå målet om å bli klimanøytral. Ettersom to av EU-taksonomiens seks miljømål er knyttet til klima, må alle bærekraftige virksomheter forholde seg til klimaendringer og klimatilpasning. Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Næringslivet sitter på nøkkelen for å løse våre største klimautfordringer.

Bygg og anlegg bruker mye energi, materialer og naturressurser, genererer store mengder avfall og står bak betydelige utslipp av klimagasser. Samtidig representerer bransjen store muligheter for å bidra til en mer bærekraftig utvikling. Vi i Kronsteingruppen ønsker å ta vår del av ansvaret, og ta en aktiv rolle i det grønne skiftet. Vår produksjon har direkte påvirkning på klima og miljø.

Reduksjon i klimagassutslipp er en av de største utfordringene vi står overfor i dag. I Kronsteingruppen har vi som mål å redusere klimagassutslipp fra egen virksomhet, samt i verdikjeden for å kunne ta vare på klimaet som en fornybar ressurs. Vi ønsker til enhver tid å ta i bruk nye løsninger og muligheter for å sikre at avtrykket fra både oss og resten av bransjen blir mindre i fremtiden. Det kommer stadig ny kunnskap som utfordrer metodene vi benytter oss av i dag. Dette anser vi som en positiv utvikling og vi ønsker å utnytte den nye kunnskapen slik av vi steg for steg kan bli mer og mer bærekraftige. Vi har mulighet for å legge til rette for nye, innovative løsninger som kan utprøves i liten skala. Gjennom høy kompetanse og oppsøke nye måter å gjøre ting

på, jobber vi for å etterlate minst mulig avtrykk på miljøet, minimere klimagassutslipp og bidra til en mer bærekraftig bygg- og anleggsbransje fremtiden. Vi ser at samarbeid er viktig og vi erkjenner at vi har innflytelse gjennom valg av leverandører og ønsker å ha tett dialog og samarbeid. Kronsteingruppen forsøker å ivareta en bærekraftig og innovativ forretningsmodell gjennom å jobbe systematisk for redusere fotavtrykket på miljø og klima for fremtidige generasjoner. Gjennom å kartlegge vår påvirkning sikrer vi nødvendig oversikt og får anledning til å iverksette tiltak i henhold til behovene.

Kronsteingruppen har derfor definerte retningslinjer, policyer og rutinebeskrivelser for å håndtere potensielle risikoer samt ivareta våre overordnede målsettinger. En del av denne tilnærmingen er også å benytte en rekke anerkjente tredjepartssertifiseringer som følger de høyeste standardene for ansvarlig produksjon og som bidrar til å kvalitetssikre vårt arbeid.

Gjennom å definere en rekke målsettinger som vi styrer og måler våre presentasjoner mot sikrer vi fremdriften. Oversikt over målekortet vårt finnes på side [7](#) og nærmere beskrivelser på vår tilnærming og håndtering av vår påvirkning på miljøet på side [23](#).

Sertifisering

En viktig del av vårt bærekraftsarbeid er å opptre i henhold til nasjonale og internasjonale standarder. Målet er at alle selskapene i Kronsteingruppen skal inneha en eller flere relevante sertifiseringer for miljøledelse innen 2025. I tillegg ønsker vi å bygge egen kompetanse på miljøsertifiserte bygg. Våre tre forretningsområder har ulike behov og kompleksitet, og det er dermed ulike standarder og sertifiseringer som er hensiktsmessig å benytte.

Sertifisering	Beskrivelse	Status	Mål
Miljøfyrtårn	Miljøfyrtårn er et miljøledelsesystem som bidrar til å hjelpe bedriftene med målrettet og kontinuerlig forbedringsarbeid på klima og miljø. Styringsverktøyet er basert på prinsippet om fire steg for å planlegge, utføre, kontrollere og korrigere miljømål- og tiltak	Kronsteingruppen AS og XL-Bygg Sortland er sertifisert.	Alle butikkene vil bli sertifisert innen 2025
ISO 14001	ISO 14001 er den mest anerkjente internasjonale standarden for miljøledelsessystemer. Den brukes over hele verden. Utformingen av ISO 14001 gjør at den kan brukes på det fullstendige området av forretningssektorer, omfang og aktiviteter. ISO 14001 spesifiserer kravene til en organisasjon for å proaktivt identifisere og forstå miljøaspektene til dets aktiviteter, produkter og tjenester og tilknyttede miljøpåvirkninger. Den gir et rammeverk som en organisasjon kan bruke til å levere miljøytelsesforbedringer i linje med forpliktelsene i henhold til sine miljøretningslinjer.	Harstadbygg Entreprenør og Sortland Entreprenør er sertifisert.	Kai og Anlegg, Harstadbygg Bolig og Byggteam Hadsel skal sertifiseres innen 2025.
ISO 9001	ISO 9001 fremsetter kriteriene for et kvalitetsstyringsystem som fokuserer på effektiviteten i kvalitetsprosessene. Det fremmer tilpasningen av en risikobasert prosessmetode, som legger vekt på kravene, tillagt verdi, prosessytelse og effektivitet, samt kontinuerlig forbedring gjennom objektive målinger.	Harstadbygg Entreprenør og Sortland Entreprenør er sertifisert.	Sertifisert
BREEAM-sertifisering av bygg	En internasjonalt anerkjent, og Norges mest brukte metode og verktøy for miljøsertifisering av bygninger	Kartlegging pågår	Gjennomført prosjekt innen 2025
Svanemerking av bygg	Svanemerket er de offisielle miljømerket i Norge. Et Svanemerket bygg har lav miljøbelastning og høy kvalitet	Pågående prosjekt	Gjennomført prosjekt innen 2025

Vi i Kronsteingruppen ønsker å ta vår del av ansvaret, og ta en aktiv rolle i det grønne skiftet.

Klimagassutslipp

Kronsteingruppen har utarbeidet klimaregnskap for å få en oversikt over selskapets totale klimagassutslipp med bistand fra BDO. Beregningene er gjort basert på forbruksdata fra interne og eksterne kilder som konverteres til tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂), og baseres på den anerkjente internasjonale GHG-protokollen. Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder. Klimaregnskapet er basert på «operasjonell kontroll» - aspektet, det betyr at det er utslippskildene som vi fysisk kontrollerer som inkluderes i Scope 1 og 2.

Utslipp knyttet til innkjøpte varer og tjenester, samt oppstrøms og nedstrøms transport og distribusjon av varer og tjenester er ikke inkludert på grunn av manglende datagrunnlag, men vi antar at utslippene som følge av disse aktivitetene er vesentlige. Siden dette er første gang vi beregner utslippene er det vanskelig å gi et godt svar på graden av negativ påvirkningen.

Retningslinjer og forpliktelser

Kronsteingruppen har satt som mål å redusere klimagassutslippene med 20% innen 2025. Beregning av klimagassutslipp er avgjørende for å kunne sette seg konkrete målsettinger om å redusere utslippene. Klimagassutslippet er beregnet på konsernnivå, men målsettinger som skal bidra til å redusere utslippene er besluttet på virksomhetsnivå og i datterselskapene. Etterlevelse av målsettingene vil bli fulgt opp på lik linje med økonomiske mål, HMS-mål og andre relevante mål for vår virksomhet. Ansvar for å iverksette nødvendige tiltak ligger på både på konsernnivå og i datterselskapene.

Tiltak for å redusere klimagassutslipp

- Nye og mer miljøvennlige energibærere som elektrifisering av bilpark både hos oss og hos leverandørene, i tillegg til andre alternative energibærere
- Høy sorteringsgrad på avfall

- Våre kunder skal oppleve oss som en fremoverlent samarbeidspartner som fremmer, og legger til rette for gode klimaløsninger i byggefasen. Kompetanse på miljøsertifiserte bygg som BREEAM NOR og Svanemerket vil bidra til å redusere utslipp.

Får å nå målene må utslippene kuttes i hele verdikjeden. Samarbeid og dialog med våre leverandører om klimapåvirkning og løsninger vil være avgjørende for å oppnå resultater. Det viktigste er at Kronsteingruppen selv sørger for å ha nødvendig kompetanse og ressurser for å skape gode løsninger, gjennom å utfordre kundene og tilby kompetanse kan vi skape resultater.

Tidlig involvering og samspill med kunder og andre samarbeidspartnere i prosjekteringsfasen vil gi bedre forutsetninger for å finne gode løsninger. Selv om stadig flere kunder er opptatt av miljø og klima, er det behov for flere ambisiøse kunder som legger bedre til rette for innovasjon. Innføring av EU-taksonomien og mer ambisiøse miljøsertifiseringsordninger vil bidra til det. Innovative løsninger er nødvendig for å kutteutslippene, både i byggeprosessen – men også gjennom byggets levetid.

2022 er basisåret for våre beregninger av klimagassutslipp.

Klimarapporteringen omfatter alle virksomhetsområder i Kronsteingruppen, inkludert datterselskapene i perioden 1. januar til 31. desember 2022 (12 md). 2022 er det første året vi beregner klimautslipp og blir dermed basisåret for Scope 1 og 2 og 3.

	Lokasjonsbasert metodikk	Markedsbasert metodikk
Scope 1	305.318	305.318
Scope 2	20.134	741.289
Sum Scope 1 og 2	325.452	1.046.608
Scope 3	351.120	351.120
Totalt utslipp	676.572	1.397.727

Enheter: kgCO₂e

Utslippsintensitet:

	Lokasjonsbasert metodikk	Markedsbasert metodikk
tCO ₂ e per omsatte MNOK	0.71	1.47
Utslipp: tCO ₂ e	676.6	1397.7
Total omsetning i MNOK	953	953

Scope 1: Inkluderer utslipp fra forbruk av drivstoff til anleggsbiler, heatwork og andre kjøretøy

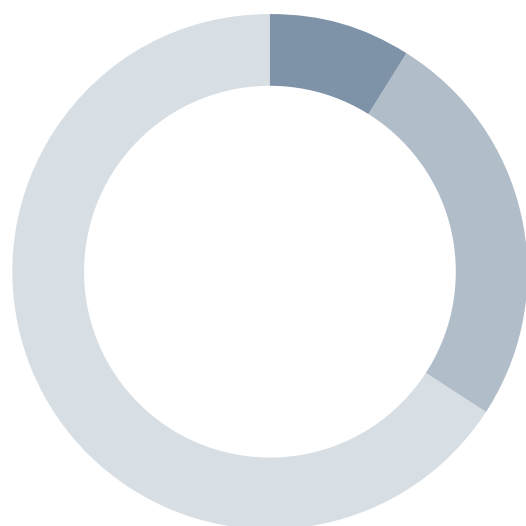
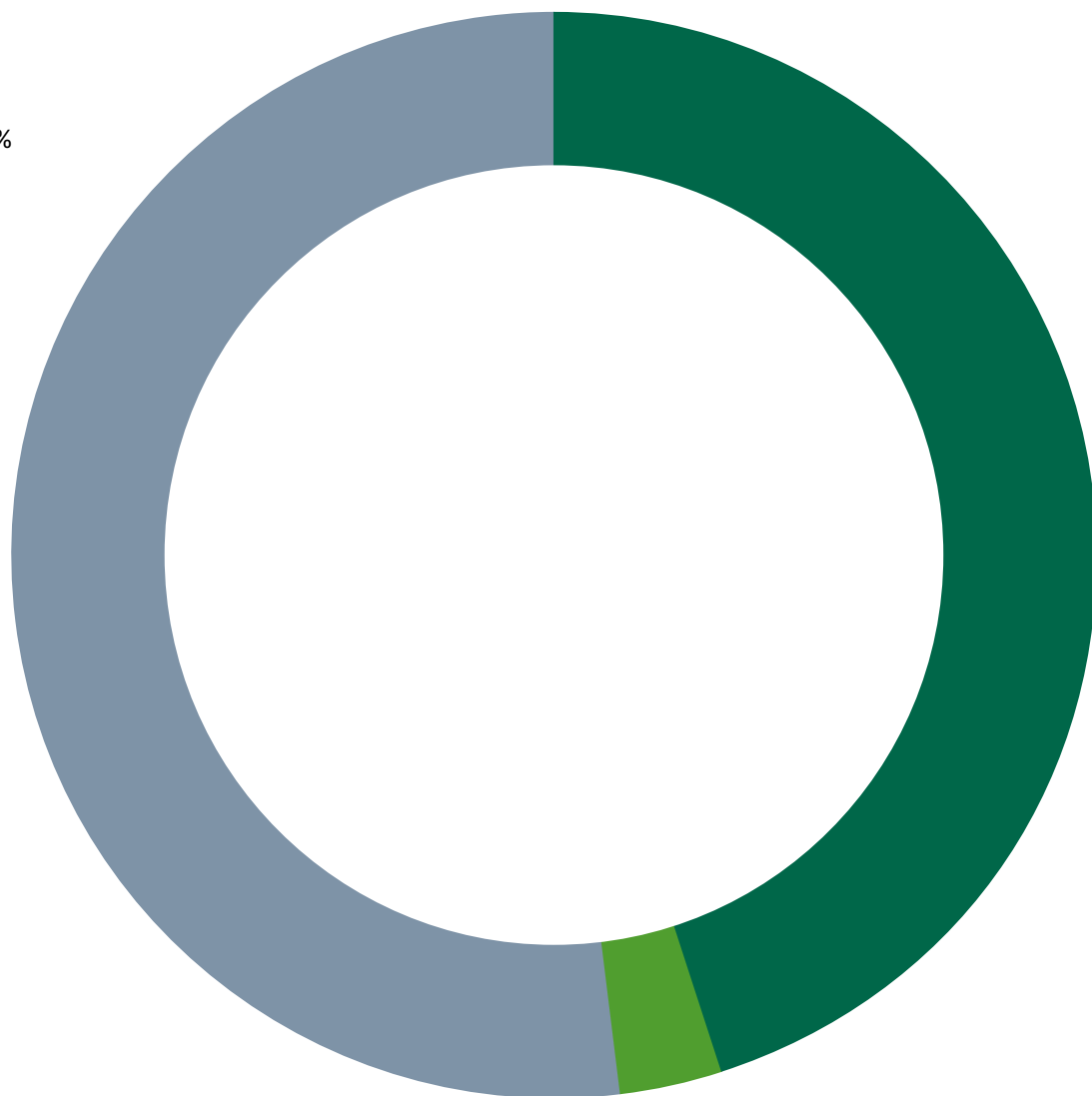
Scope 2: Inkluderer indirekte utslipp knyttet til innkjøp energi og er målt som forbruk av elektrisitet i egneide eller leide lokaler/bygg og på byggeplasser. Klimagassutslipp fra lokasjonsbasert elektrisitet er beregnet med utslippsfaktoren for norsk miks (NVE 2022 Klimadeklarasjon for fysisk strøm). Kilde til utslippsfaktorene er AIB (2021) og NVE (2022).

Scope 3: Inkluderer utslipp som indirekte kan knyttes til selskapets aktiviteter, men som foregår utenfor vår kontroll (derav indirekte). Det er utfordrende å få tak i datagrunnlag og beregningene er derfor ikke fullstendige. De største utslippene er knyttet til drivstoff- og energirelaterte aktiviteter.

Kilde til utslippsfaktorene for Scope 1, 2 og 3 er DEFRA (2022), AIB (2021) og NVE (2022)

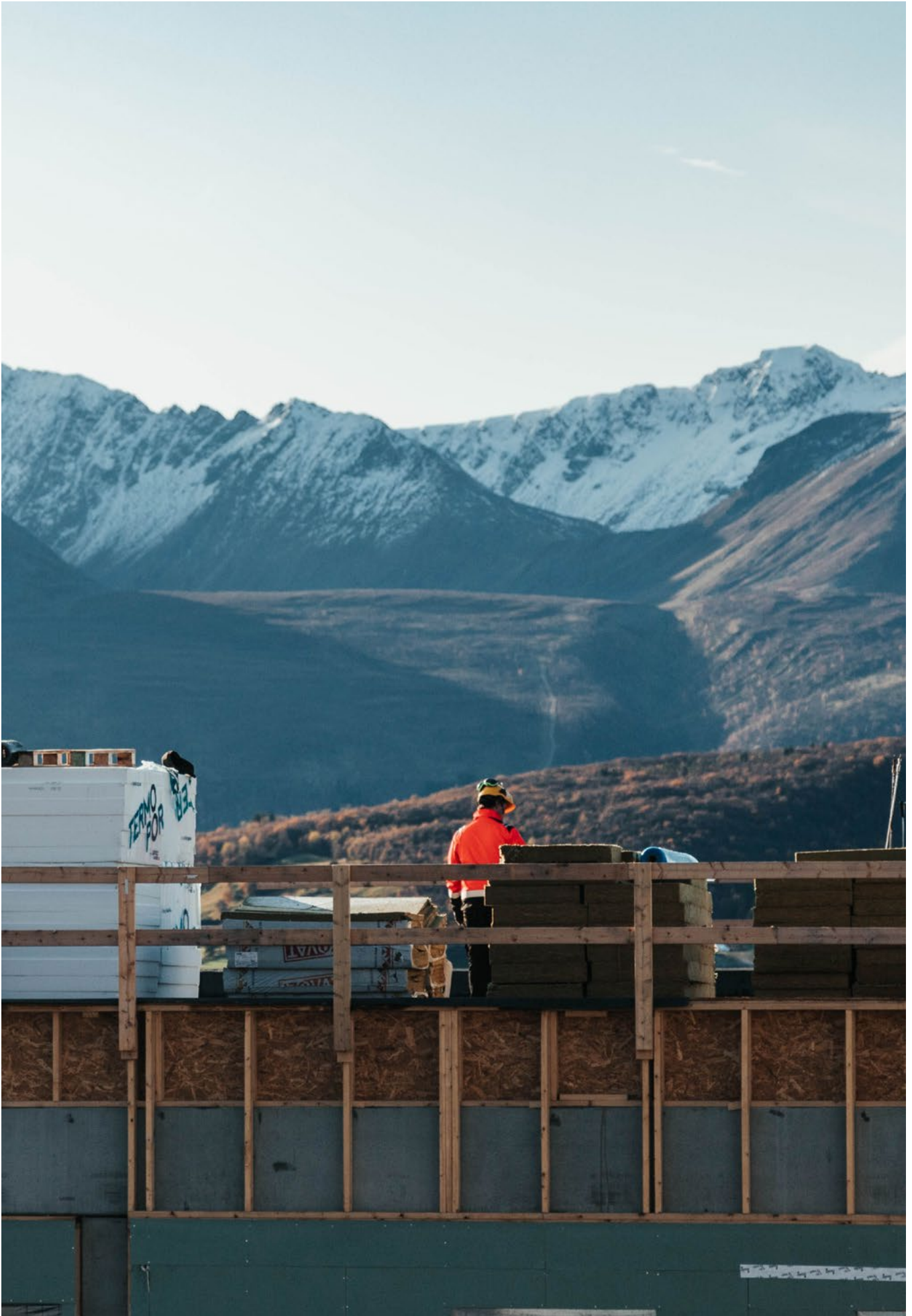
Klimagassutslipp fordelt på Scope 1, 2 og 3

- Scope 1: 45,1%
- Scope 2: 3%
- Scope 3: 51,95%

Fordeling av utslippskilder Scope 3

- Forretningsreiser 9 %
- Avfall 25,4%
- Drivstoff- og energirelaterte aktiviteter 65,6%

Energiforbruk og elektrifisering

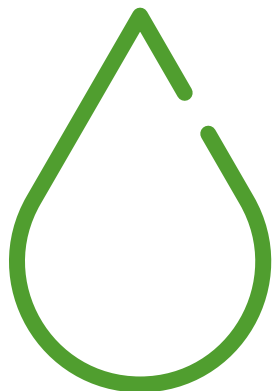
Energiforbruket er beregnet i henhold til bedriftsstandarden GHG-protokollen og Technical Guidance for Calculating Scope 3 Emissions. Se GRI 305 for nærmere forklaring.

Indirekte energiforbruk er basert på kontrolltilnærming, herunder operasjonell kontroll fra egen drift. Rapporteringsperiode er 1.januar til 31.desember 2022. Basisåret er 2022. Kilde til energifaktorer er AIB (2021) og NVE (2022).

Energiforbruk i organisasjonen

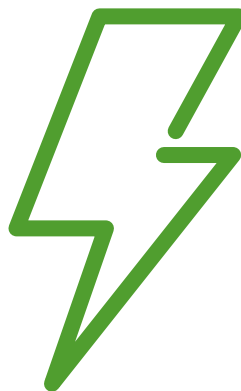
Energiintensitet

Energikilde	Mengde	Enhet
Diesel	4.56	TJ
Elektrisitet	6.59	TJ
Sum	11.15	TJ
Energiintensitet	0.01	TJ per MNOK omsetning

Diesel

4.56 TJ

Elektrisitet

6.59 TJ

Elektrisitet i lokasjonsbasert metode regnes som 97% fornybar. Resten er ikke-fornybare energikilder.

Vi har per i dag ikke et godt nok datagrunnlag for å kunne si nøyaktig hvordan energiforbruket fordeler seg på aktiviteter og dermed hvilke tiltak som vi gi best effekt. Men vi vet at en stor andel av de fossile energibærerne går til transport av mennesker, materiell og utstyr. Vi bor i en region med avstander og bil brukes i stor grad som transportmiddel. Energiforbruk kommer fra elektrisitet, ikke fjernvarme/fjernkjøling.

- Kronsteingruppen har etablert elbil-ladere på flere av våre lokasjoner for å legge til rette for lading av biler for våre ansatte og egne anleggsviler.
- Vi har inngått intensjonsavtale om å delta i et pilotprosjekt som skal test ut alternative energibærere på byggeplassen. Målet er å redusere bruken av fossile energikilder i produksjonen og dermed redusere klimagassutslippet.

BYGGTEAM
HÅDSEL AS

BYGGTEAM
HÅDSEL AS

BYGGTEAM
HÅDSEL AS

BT
BYGGTEAM
HÅDSEL

BYGGTEAM
HÅDSEL AS

Vesentlige temaer:

Utvikling av ansatte

Helse og sikkerhet

Samhold, mangfold og likestilling

FOLK ER ALT

Folkene som jobber i Kronsteingruppen er bærebjelken i selskapet. Respekten for folkene som jobber hos oss, hos våre leverandører og samarbeidspartnere er et grunnleggende prinsipp og helt avgjørende for bærekraftig drift. Kronsteingruppen har både direkte og indirekte påvirkning og et ansvar for å redusere, forebygge og adressere negative påvirkninger i vår egen virksomhet, og hos våre leverandører.

Vi ønsker å tiltrekke og beholde flinke medarbeidere, legge til rette for utvikling sånn at de opplever en arbeidshverdag som gir mening og la dem få være med på å utvikle selskapet og de tjenestene vi leverer til våre kunder. Å være en attraktiv arbeidsgiver er helt avgjørende for vår drift.

Vår arbeidsplass skal være trygg for våre medarbeidere og alle andre som har sin arbeidshverdag her. Vi vet at vi jobber i en risikofylt bransje, og vi tar derfor helse og sikkerhet på største alvor - hver dag. Vårt fokus på HMS står derfor helt sentralt i våre prosesser og er avgjørende for å ivareta sikkerheten for våre medarbeidere og driften. Vi har et høyt fokus på risikostyring for å unngå uhell og ulykker. Risiko vurderes regelmessig i henhold til interne retningslinjer. Opplæring og oppdatering på interne rutiner gjennomføres med jevne mellomrom. Dialog og varsling gjennom våre kanaler er et viktig verktøy for nødvendig oversikt og kartlegging av behov for tiltak.

Våre medarbeideres trivsel og engasjement er viktig for oss. Vi tror at likestilling og mangfold er viktige faktorer i et godt og inkluderende arbeidsmiljø, og for å være i posisjon til å tiltrekke riktig kompetanse til selskapet. I en bransje som er mannsdominert ønsker vi å være med å gjøre en forskjell slik at flere kvinner har lyst til å bli en del den. Det er utfordrende å rekruttere kvinner som fagarbeidere innenfor

bygg- og anleggsbransjen, det er vanskelig å peke på konkrete årsaker til det. Det kan være at bransjen ikke er flink nok til å vise seg frem eller det kan være at gamle tradisjoner fremdeles påvirker valgene. Samtidig er vi tydelig på at mangfold og likestilling innebærer mer enn god kjønnsbalanse, alle mennesker skal ha like muligheter. I vårt arbeidsmiljø er det plass til, og like muligheter for alle - uansett etnisk bakgrunn, religion, funksjonsnedsettelse, alder, kjønn, kjønnsidentitet eller seksuell legning.

Kronsteingruppen er en kompetansearbeidsplass som består av medarbeidere fra ulike fagdisipliner, alle er like viktige og summen av de utgjør tannhullet som sikrer vår drift. For oss som jobber i Kronsteingruppen består arbeidsdagen i stor grad av samarbeid, både med egne kolleger, men også med leverandører og andre samarbeidspartnere. Å bygge skoler, bolighus eller lakselakteri er lagarbeid. Bygg- og anleggsprosjekter er komplekse, flere ulike kompetanser blir involvert i prosessen fra planlegging til gjennomføring. Det gjør at vi er helt avhengige av hverandre og kommer tett på hverandre.

Vi har en rekke definerte målsettinger som vi styrer og måler våre prestasjoner mot. Oversikt over målekortet finnes på side [7](#) og nærmere beskrivelser av vår tilnærming og håndtering finnes i dette kapittelet.

Utvikling av ansatte

Alle våre medarbeidere, uansett fagdisiplin- eller nivå skal oppleve at Kronsteingruppen tilbyr attraktive utviklingsmuligheter. Vi utdanner fagarbeidere gjennom å tilby lærlingeplasser. Vi ansetter nyutdannede ingeniører i prosjektlederstillinger og legger til rette for faglig og personlig utvikling gjennom jobben og via deltakelse i programmet Look North Trainee.

Vi gjennomfører medarbeider- og utviklingssamtaler med våre ansatte hvert år, gjennom samtalene skal medarbeiderens ønske om egen utvikling kartlegges. Den årlige medarbeiderundersøkelsen (MTI) inkluderer medarbeidernes oppfatning av egne utviklingsmuligheter. Vi ønsker at våre medarbeidere

blir værende i Kronsteingruppen og tilstreber derfor å legge til rette for at medarbeidere som ønsker nye utfordringer får det.

Utover dette oppfordrer vi alle våre medarbeidere til å fortsette å utvikle seg. For å trigge interessene og gi ny innsikt og kompetanse tar vi med medarbeidere på messer, bransjetreff, kurs, konferanser og lignende. Vi har ikke egne programmer og kompetanseheving og omstilling, men vi har obligatoriske kurs for våre medarbeidere som jobber ute på prosjekter og for de øvrige medarbeiderne legger vi til rette for at de til enhver tid skal ha relevant kompetanse.

Helse og sikkerhet

Styringssystem for helse, sikkerhet og arbeidsmiljø

Kronsteingruppen sine ISO-sertifiseringer følger ikke konsernet, men de enkelte virksomhetsområdene og datterselskaper. Mer informasjon om sertifiseringer finner du i kapittelet om sertifisering på side [21](#).

Kvalitetssystemet er vårt felles verktøy for å ivareta og videreutvikle helse og sikkerhet i alle deler av vår virksomhet. Det betyr at aktiviteter som angår kvalitet og internkontroll er definert og styrt på en systematisk måte. Alle medarbeidere har enkel tilgang til vårt nettbaserte kvalitetssystem, Simployer, hvor kvalitetshåndboken, personalhåndbok, risikoanalyser, sikkerhetsprosedyrer samt en avvik- og klagebehandlingsportal finnes. Vi har også en prosjekthåndbok for entreprenørvirksomheten som angir strukturen ved anbuds- og byggeprosesser. Kvalitetssystemet revideres årlig med hensyn til krav i gjeldende lovverk og de bransjestandarder som vi innehar sertifiseringer for.

For arbeidsoperasjoner vi mener medfører risiko gjennomfører vi SJA-analyse (Sikker Jobb Analyse). Prosjektlederen i hvert prosjekt er ansvarlig. Daglig leder i hvert datterselskap har ansvar for at prosedyrene blir fulgt.

Prosess for å identifisere farer, vurdere risiko og undersøke hendelser

Vår nullvisjon er å unngå arbeidsrelaterte skader. Alle som jobber i, eller for Kronsteingruppen skal være kjent med risikoen i de arbeidsoperasjonene de utfører, de skal også være i stand til å vurdere og håndtere den risikoen. Gjennom en systematisk tilnærming skal vi forebygge arbeidsrelaterte skader, sykdom, ulykker og dødsfall.

Alle våre medarbeidere skal ha nødvendig kompetanse for å kunne utføre sin jobb på en god og trygg måte. Vi er opptatt av å følge gjeldende lover og regler, opplæring blir gitt gjennom interne eller

eksterne kurs. Det gjøres en prosjektvurdering ved oppstart der risikovurderinger avdekkes med egen HMS-plan for prosjektet der risikomomentene blir analysert og avdekket, med tilhørende tiltak. I tillegg skal alle gjennomgå opplæring i prosjektspesifikke risikoer, og i hvilke krav som gjelder for det enkelte prosjektet. Opplæringen omfatter rapportering og videre oppfølging av uønskede hendelser. Kronsteingruppen understreker at det å rapportere slike hendelser aldri skal få negative konsekvenser for den som rapporterer.

For å kunne fange opp og håndtere uønskede hendelser samt utvikle og forbedre oss er vi avhengige av gode rutiner og grundig kartlegging. Vår policy er at det regelmessig skal gjennomføres kontroll for å sikre at prosedyrene fungerer og for å ivareta at interne og eksterne krav til drift og produksjon oppfylles. På årlig basis revideres og oppdateres risikoanalysene for egne aktiviteter og rutiner som blant annet skal ivareta helse, miljø og sikkerhet for medarbeiderne. Med bakgrunn i risikoanalysene skal det utarbeides handlingsplaner for å utbedre og få kontroll over kritiske punkter som blir avdekket, samt for å forbedre kvalitetssystemet. Uønskede hendelser registreres fortløpende i avvikssystemet og blir håndtert med tiltak. Det gjennomføres en årlig overordnet risikovurdering av farene i selskapet.

Ansattes medvirkning på HMS

Utarbeidelse og revidering av rutiner bygger både på lovpålagte krav for revisjoner som skal sikre at konsernets rutiner er tråd med interne og eksterne krav, og på erfaringer fra Kronsteingruppens produksjon eller i bransjen. For at slike krav eller endringer skal ha størst mulig effekt, er det nødvendig at fagpersonell medvirker i utarbeidelsen av rutinene.

Sortland Entreprenør og Harstadbygg Entreprenør har egne Arbeidsmiljøutvalg (AMU) som har møter fire ganger i året.

Arbeidstakeres opplæring om helse og sikkerhet på arbeidsplassen

Alle nye medarbeidere følger vårt «Onboarding»-program. Programmet skal sikre en god introduksjon til selskapet, at all relevant informasjon blir overført og at hver enkelt får opplæring tilpasset sine arbeidsoppgaver i selskapet. Programmet styres og kvalitetssikres gjennom Simployer, der ansvar blir fordelt og prosessen blir dokumentert.

Alt personell som er ansatt i, eller jobber på oppdrag for Kronsteingruppen ute i prosjekter skal gjennomføre en rekke obligatoriske kurs, i tillegg blir det gitt brukerspesifikk opplæring. Det er obligatorisk og tilpasset hver enkelt ansatt sitt behov, men med et minimumsnivå som alle må gjennom. Et annet tiltak som Kronsteingruppen gjennomfører for å sette søkelys på helse og sikkerhet er den årlige HMS-dagen.

Arbeidstakeres helse

Kronsteingruppen er tilknyttet bedriftshelsetjenesten Univi. I tråd med kravene fra Arbeidstilsynet håndterer bedriftshelsetjenesten problemstillinger knyttet til arbeidshelse og arbeidsmiljø. Univi deltar også på AMU-møtene.

HMS hos tredjepart

Alle våre underentreprenører og leverandører er forpliktet til å følge Kronsteingruppen sine kontraktsfestede retningslinjer for HMS. De deltar på vernerunder og følger våre kurs. Vi gjennomfører regelmessige revisjoner/stikkprøver for å sikre at retningslinjene blir fulgt.

Ansatte og innleide som dekkes av HMS-styringssystem

Alle som jobber for Kronsteingruppen, både egne medarbeidere og innleid personell dekkes av vårt HMS-styringssystem og følger vår opplæring.

Alle virksomhetsområder og datterselskaper i Kronsteingruppen benytter systemer for å rapportere uønskede hendelser. Alle skader og alvorlige hendelser skal verifiseres av den som eier saken. Oppfølging av arbeidsrelaterte skader og alvorlige hendelser skal håndteres i tråd med styrende dokumenter.

Kronsteingruppen hadde 18 rapporterte arbeidsrelaterte skader i 2022 hvor 7 av tilfellene førte til fravær.

Kronsteingruppen ønsker å tilby fast ansettelse til alle våre medarbeidere og vi har ingen direkte innleide medarbeidere. Fra tid til annen er det likevel behov for ekstra kapasitet og vi benytter da innleie via prekvalifiserte bemanningsbyråer eller andre entreprenørbedrifter. De gjennomfører normale arbeidsoperasjoner og inngår i Kronsteingruppens prosjekter. Innleid arbeidskraft er under Kronsteingruppens ledelse og blir ivaretatt på lik linje med egne medarbeidere.

Tariffavtaler

Vi vektlegger anstendige arbeidsforhold i Kronsteingruppen. 77% av våre ansatte, inkludert ansatte i våre datterselskaper, er dekket av kollektive avtaler. Kronsteingruppen behandler ansatte som ikke er underlagt kollektive avtaler etter samme regelverk, avtaler og prinsipper som øvrige ansatte. Alle våre ansatte skal ha en rettferdig lønn, gode pensjons- og forsikringsbetingelser. I tillegg kompenseres det for ansvar, ugunstige arbeidstider, fagbrev og øvrig utdanningsnivå. Lønnsoppgjør baseres på individuelle og kollektive forhandlinger.

Vår arbeidsplass skal være trygg for våre medarbeidere og alle andre som har sin arbeidshverdag her.

Samhold, mangfold og likestilling

Vi tror at mangfold er en styrke for oss. Ulike perspektiver, kompetanser og egenskaper bidrar til utvikling, innovasjon og verdiskaping. I tillegg fører det til bedre trivsel og kultur på arbeidsplassen. I Kronsteingruppen behandler vi kolleger, kunder, leverandører og samarbeidspartnere likeverdige.

Vi har tydelige retningslinjer og krav til anti-diskriminering. Kronsteingruppen sine etiske retningslinjer bygger blant annet på UN Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv som gir føringer for hvordan vi bidrar til å sikre ansvarlig drift der blant annet menneskerettigheter og arbeidsliv er ivarettatt. Våre etiske retningslinjer slår fast at alle mennesker skal ha like muligheter. Kronsteingruppen skal være en trygg arbeidsplass, med en ytringskultur preget av åpenhet. Vi aksepterer ingen former for mobbing, trakassering eller diskriminering blant våre medarbeidere, leverandører og samarbeidspartnere. Enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet er uakseptabelt. Kronsteingruppen har ingen innrapporterte varsler som omhandler diskriminering i 2022.

I Kronsteingruppen skal kompetanse være avgjørende og det er en selvfølge for oss at kvinner og menn har like muligheter. For å tiltrekke oss flere kvinner har vi valgt å bruke ressurser på ulike yrkes- og utdanningsmesser for å presentere både vår

bedrift og vår bransje. Vi arrangerer yrkesdager der vi tar med alle elevene i 10.klasse i regionen med ut på byggeplass slik at de skal få innsikt i hva vi jobber med. På prosjektledernivå og i de administrative stillingene har vi lykkes bedre med å rekruttere flere kvinner til Kronsteingruppen. Høyt fokus på rekruttering og lederutvikling skal bidra til at vi endrer vår kjønnsfordeling.

Vi jobber for å skape samhold både i de enkelte datterselskapene, på de geografiske lokasjonene og på tvers av virksomhetsområdene i konsernet. Det gjennomføres regelmessig sosiale sammenkomster, vi har bedriftsidrettslag og deltar i ulike bedriftsidrettsarrangementer. Vi markerer små og store begivenheter som er viktig for fellesskapsfølelsen. I 2022 inviterte vi alle våre medarbeidere i hele konsernet til et felles kultur- og verdiseminar. Vi har felles kantineordning på Sortland og i Harstad, det ble innført i 2022 for å skape en felles møteplass.

Gjennomsnittslønn fordelt på kjønn:

Kvinner: 580.769

Menn: 618.131

	Menn	Kvinner	Totalt	Målsetting
Alle ansatte	83.8% (218)	16.2% (42)	100% (260)	25%
Ledergruppen	83.4% (10)	16.6% (2)	100% (12)	25%

Vesentlige temaer:

Materialer og avfall
Innovasjon & nye løsninger
Leverandørkrav og samfunnsansvar

SAMFUNNS- BYGGER

Norges sirkularitetsnivå er 2,4 %, det betyr at av alle ressurser som forbrukes i Norge er det 97,6% som ikke resirkuleres tilbake til økonomien. Økt sirkulærøkonomi er en av strategiene for å redusere klimaavtrykket. Kronsteingruppen har sin virksomhet i en bransje med et høyt forbruk av materialer og andre ressurser. I følge Circular Report Norway (2020) står bygg og anlegg for 18,3% av hele det norske fotavtrykket fra materialer, bransjen generer 20% av alt avfall og kun 40% materialgjenvinnes.

Sirkulærøkonomi er et sentralt virkemiddel fra EU og ett av EU-taksonomiens seks miljømål, det innebærer at sirkulærøkonomi er vesentlig for alle bedrifter som ønsker å være bærekraftig. Bygg- og eiendomssektoren er ett av syv prioriterte områder for sirkulær omstilling i EU sitt veikart for en sirkulær økonomi.

Fokuset på sirkulærøkonomi er stadig økende i vår bransje. BREEAM NOR er den vanligste sertifiseringsordningen for bygg og anlegg i Norge, kravene er oppdatert i henhold til EU-taksonomien og belønner de prosjektene som ikke bare sorterer – men som også ombruker, gjenvinner og minimerer avfall. Svanemerking av bygg er en annen sertifiseringsordning som benyttes i bransjen. Kravene i sertifiseringen legger vekt på ressurseffektivitet, lavere klimabelastning og en mer sirkulær økonomi gjennom blant annet loggføring av, og valg av produkter og materialer som legger til rette for sirkulære løsninger.

I Kronsteingruppen er vi bevisst på vår påvirkning og vi ser at vi kan bidra til reduksjon av avfall, bedre utnyttelse av materialer gjennom sirkulære prosesser. Vi jobber med å få en best mulig forståelse for hvordan vi kan utnytte denne muligheten og hvilken rolle vi kan ta. Vi har gode retningslinjer og systemer for avfallshåndtering og sortering, og har satt oss som mål å ha høy sorteringsgrad.

For at vår bransje skal bli mer bærekraftig vil det være helt nødvendig å utvikle ny teknologi og nye løsninger, eller ta i bruk eksisterende teknologi på nye måter. Noe vil vi som aktør kunne utvikle selv,

men gjennom samarbeid med andre er det størst potensiale til å skape utvikling. Kronsteingruppen skal ta initiativ og støtte opp om utviklingen av miljøvennlig teknologi og nye løsninger.

En bærekraftig bygg, eiendom- og anleggsbransje stiller krav til hele leverandørkjeden, enten det handler om den sosiale delen av bærekraft, reduksjon av klimagassutslipp eller håndtering av materialer og avfall. Vår bransje har lange og komplekse verdikjeder og vi har stor påvirkning gjennom innkjøp av både varer og tjenester. Kronsteingruppen kjøper hvert år betydelige mengder varer og tjenester og har gjennom det direkte påvirkning.

Våre leverandører er en viktig del av vår virksomhet og vi er avhengig av leverandører som kan bidra inn i vårt arbeid med å bli mer bærekraftig. Kronsteingruppen vil i tiden som kommer ha fokus på hvordan vi kan jobbe tettere med våre leverandører for å finne gode løsninger. Vi tilstreber å bruke godt kvalifiserte lokale leverandører og det er derfor viktig for oss at de kan bidra inn i vårt bærekraftsarbeid. For å nå våre mål, må Kronsteingruppen samarbeide tettere med de samarbeidspartnerne som har størst påvirkning på utslippene. Vi vil oppmuntre til utvikling av mer bærekraftige produkter og tjenester, i samspill med oss.

Kronsteingruppen ønsker å være en bidragsyter som samfunnsaktør. Konsernet har lokalt eierskap og ved å benytte lokale leverandører sikrer vi at verdiskapingen blir værende i våre lokalsamfunn. Vi bidrar til å skape attraktive arbeidsplasser. Kronsteingruppen har hele sin virksomhet i små byer, på små tettsteder og i bygder i Nord-Norge. Vi er dermed avhengige av at folk ønsker å bosette seg og arbeide på de stedene der vi har vår virksomhet for å ha tilgang til høyt kvalifiserte medarbeidere. Det får vi bare til dersom vi selv bidrar til aktiviteter, sysselsetting og tiltak for å skape liv. Vi er opptatte av å støtte lag, foreninger og prosjekter for å gi tilbake til samfunnet, samtidig håper vi dette kan bidra til gode fritidsaktiviteter som igjen bidrar til å skape bolyst. Levende lokalsamfunn er viktig for attraktivitet, trivsel og vekst i distriktene.

Materialer og avfall

Kronsteingruppen skal bidra til å redusere klimagassutslipp fra materialer og avfall. Vår bærekraftstrategi stiller krav til hvordan vi skal håndtere materialer og avfall, i tillegg etterlever vi lovpålagte krav.

- Vi har satt oss et mål om at alle prosjekter innen 2025 skal ha elementer av gjenbruk.
- Vi skal ha en høyere sorteringsgrad på de store prosjektene som er høyere enn lovkravet tilsier 80%

Kronsteingruppen har retningslinjer og systemer for avfallshåndtering og kildesortering både i våre kontorlokaler og på byggeplassene. Alle prosjekter utarbeider og følger opp avfallsplaner. Høy sorteringsgrad vil legge til rette for sirkulærøkonomi, den legger fundamentet for at tingene vi kaster kan materialgjenvinnes. Vi er på oppløpssiden av å levere vårt første Svanemerke bygge. Prosjektet bidrar til å redusere avfallsmengder, økt bruk av miljøvennlige materialer og økt sirkularitet.

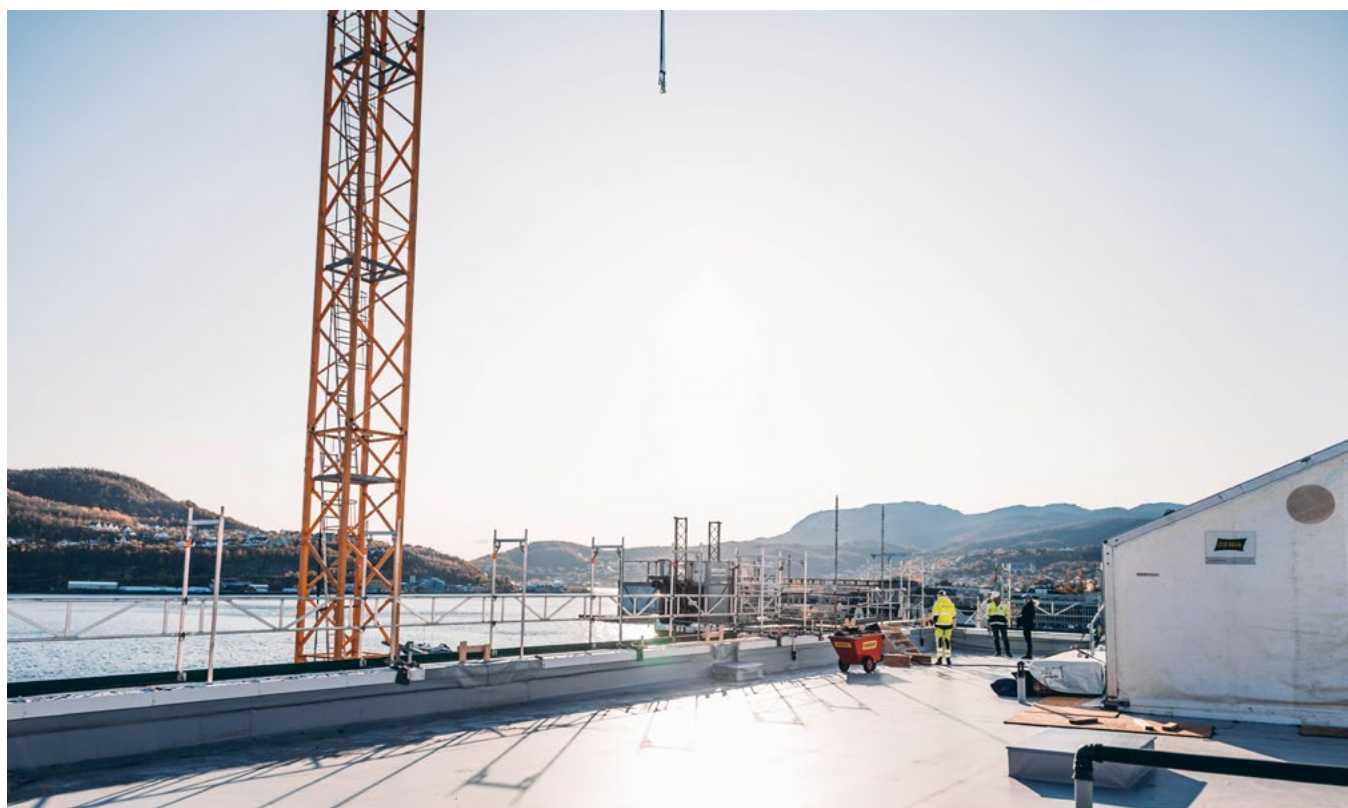
- Vi har høy sorteringsgrad på avfallet, gode rutiner og styring på avfallshåndteringen og legger på den måten til rette for gjenbruk av materialer.
- Vi har etablert et internt system som skal sikre at overflødig materialer som kan brukes i andre

prosjekter blir gjort tilgjengelig for bruk. Effekten blir ikke målt, men vi vet at materialene som legges ut der blir benyttet. Det bidrar ikke til å redusere materialbruken, men det reduserer avfallsmengdene.

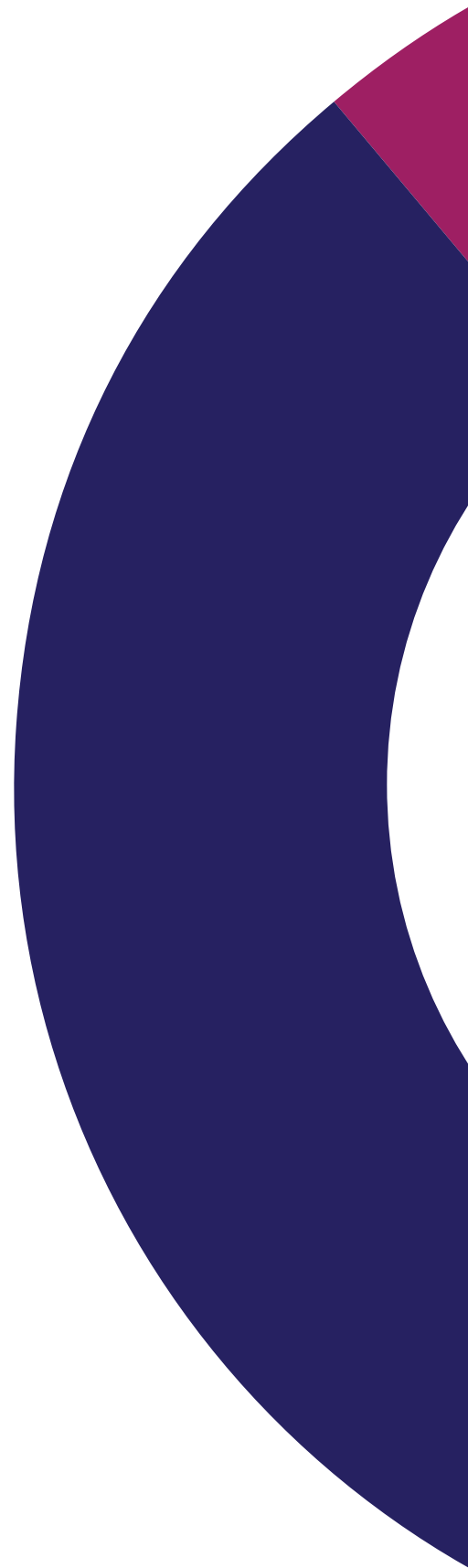
- Vi er i startfasen av å etablere et internt prosjekt der vi skal se nærmere på hvordan rester fra trevirke kan utnyttes på mer miljøvennlige måter enn som avfall.
- Vi har produkter i våre XL-BYGG butikker som inneholder eller består av resirkulerte materialer og vi er opptatt av å synliggjøre disse produktene som gode valg for kundene.

Vi ser at noen av leverandørene har begynt å merke produktene som inneholder resirkulerte materialer, det gjelder spesielt plastprodukter og emballasje. Vi har ikke god nok oversikt over hvor stor andel dette utgjør av de totale innkjøpene, men vi ser at det vil bli behov for å få bedre oversikt over dette.

I 2022 leverte Kronsteingruppen inn 1 023 tonn avfall. Vi har per nå ikke god nok oversikt over graden av resirkulerte materialer i de produktene som blir brukt i vår produksjonen, men vi vil vurdere å få på plass et system som gir denne oversikten.

Figuren viser avfallstyper- og mengder i 2022.

Kategori	Volum (kg)
Papir	11.060
Trevirke	207.670
Deponi	91.760
Blandede avfallstyper	349.230
Plast	14.995
Farlig avfall	132.863
Metaller	82.375
Masser	60.040
EE-avfall	9.770
Andre avfallstyper	62.350
Våtorganisk avfall	750
Glass	220
SUM	1.023.083

Innovasjon og nye løsninger

Kronsteingruppen søker løsninger på miljøutfordringer gjennom innovasjon og samarbeid. Konsernet vil redusere egne utslipp der det er mulig, men vil samtidig hjelpe kunder og leverandører med deres tilpasning til netto null-samfunnet ved å aktivt bruke sin kompetanse og ekspertise til å redusere samarbeidspartneres klimaavtrykk.

Kronsteingruppen har de seneste årene jobbet med et nytt forretningsområde som innebærer at vi skal produsere elementer til bygg gjennom etablering av en fabrikk på Sortland. Markedet for elementproduksjon er i vekst, men Norge ligger bak flere europeiske land når det kommer til bruk av ferdigelementer. En av de forventede effektene av elementproduksjonen er bedre materialutnyttelse, mindre avfall på byggeplassene og bedre/sikrere avfallshåndtering. Det gir også mulighet for å innhente råstoffet lokalt og vi reduserer dermed behovet for transport. Etableringen er satt på hold inntil avklaringer rundt tomtene er gjennomført.

Vi har som mål å delta i et samarbeidsprosjekt som skal se på muligheten for å ta i bruk alternative energikilder til fossilt brennstoff på byggeplasser. Målet er å redusere CO₂-utslippet på byggeplasser.

Vi har begynt på et internt prosjekt der vi skal se på hvordan kapp, rester og gjenbrukte byggematerialer på en effektiv måte kan brukes på andre prosjekter som utføres av Kronsteingruppen. Målet er å redusere avfallsmengdene og fremme en mer bærekraftig og effektiv utnyttelse av brukte materialer og restmaterialer.

Leverandørkrav og samfunnsansvar

I Kronsteingruppen er vi bevisst vårt sosiale ansvar, målet er å drive vår forretningsvirksomhet med et tydelig ansvar for samfunnet og miljøet. Vår opptreden påvirker omgivelsene sin tillit til Kronsteingruppen, det er derfor viktig at alle som jobber med oss er bevisst sitt ansvar for å bidra til ansvarlig drift av selskapet.

Kronsteingruppen er underlagt Åpenhetsloven og vi gjennomfører aktsomhetsvurderingen i henhold til OECDs veileder. Vi anvender tilgjengelig informasjon fra bransjeforeninger og andre aktører som grunnlag for vårt interne arbeid. Vi har prioritert kartlegging av verdikjeder knyttet til vår kjernevirksomhet og vi støtter oss for øvrig på kartleggingsarbeidet som skjer på bransjenivå. Vi gjennomfører egne undersøkelser av leverandører i form av stikkprøver for i tillegg til øvrige tiltak. Kronsteingruppen utfører, i tråd med vår bedriftsinterne rutine (påseplikt mv), kontroll av lønns- og arbeidsvilkår på våre bygg- og anleggsplasser.

Tett oppfølging av våre leverandører med hensyn til arbeidstakerrettigheter vil få et høyere fokus i fortsettelsen. Vi vil bidra til:

- Å sikre at barnarbeid ikke blir benyttet i vår leverandørkjede.
- At arbeidsforholdet til alle som jobber i vår leverandørkjede er basert på frivillighet og uten trusler av noen form.
- At alle ansatte har organisasjonsfrihet og rett til kollektive forhandlinger – uten frykt for represalier.

Vurdering av leverandører opp mot miljøkriterier

Kronsteingruppen har foreløpig ikke grunnlag for å beregne hvor stor andel av våre leverandører som er vurdert opp mot miljøkriterier. En del av våre leverandører er registrert i StartBANK, men mange av våre underentreprenører og leverandører er små, lokale foretak som ikke er registrert. Vi jobber med å få en bedre oversikt over dette. Sporbarhet i leverandørkjeden er avgjørende for å lykkes med å redusere avtrykket på klima og miljø i vår verdikjede.

Vurdering av leverandører opp mot sosiale kriterier

Kronsteingruppen har all sin virksomhet i Norge og risikoen for brudd på menneskerettigheter er generelt lav. Samtidig er vi i en bransje med noe høyere risiko – fortrinnsvis knyttet til bruk av underleverandører og innkjøp av materialer som er produsert i land med høy risiko. Vi gjennomfører kontroller hos leverandører for å sikre at de ansatte har anstendige arbeidsforhold, vi gjennomfører også prekvalifisering før kontraktsinngåelse.

Vi har et stort antall leverandører og vi har ambisjoner om å gjennomføre evaluering av samtlige. I første omgang vil vi prioritere å evaluere de som kan ha risiko for sosial dumping av ansatte, og basert på i hvor stor grad vi benytter oss av leverandøren.

Vurdering av korrupsjonsrisiko

Vi vurderer risikoen for korrupsjon som størst i grensesnittet mellom leverandører og underentreprenører, samt mellom Kronsteingruppen og nåværende eller potensielle kunder. Vi har vår virksomhet i Norge, med noen leverandører i andre skandinaviske land og risikoen vurderes som lik. Vurderingen er gjort på et overordnet nivå, vi har ikke gjort egne analyser, men benytter informasjon fra bransjeforeninger. Vi prioriterer å jobbe med egne interne prosesser for å redusere risikoen ytterligere.

Alle nyansatte får opplæring i, og gjennomgang av våre etiske retningslinjer der anti-korrupsjon inngår. Alle nyansatte gjennomførte opplæringen i 2022. Vi arbeider med å videreutvikle et e-læringsprogram som skal sikre kontinuerlig fokus og opplæring internt. Vi arbeider med å implementere Kronsteingruppens etiske retningslinjer for leverandører i alle avtaler. Kronsteingruppen har ingen bekreftede tilfeller av korrupsjon i 2022.

Etterlevelse av regelverk

Vi etterlever lovverk og er opptatt av å følge beste praksis. I 2022 hadde vi ingen brudd på regelverket tilknyttet miljø og antikorrupsjon.

Samfunnsansvar

Det er viktig for Kronsteingruppen å bidra til mest mulig lokal verdiskaping. Våre underentreprenører blir valgt basert på fri konkurranse og gitte kriterier i tilbudene. Det er svært ønskelig for oss å ha tilgang på kvalifiserte lokale underentreprenører og andre leverandører. Med lokale leverandører menes aktører som har sin virksomhet i de samme områdene som oss, eller i nærheten av våre områder. Vi fører per i dag ikke statistikk på hvor stor andel av våre leverandører som kan defineres som lokale.

Gjennom lokal verdiskaping sikrer vi arbeidsplasser og spennende jobber som bidrar til at folk ønsker å bosette seg her. I dagens samfunn er det likevel ikke nok å tilby attraktive jobber, som lokalsamfunn må vi tilby meningsfulle aktiviteter etter jobb for å sikre at folk vil bosette seg her – og bli værende.

- Kronsteingruppen bidrar hvert år med sponsumidler til lokale idrettslag og andre tiltak som kan bidra til å skape aktivitet i vårt lokalsamfunn.
- Bygge boliger som gjør det enklere å for både oss og andre arbeidsgivere å tilby bosted til sine medarbeidere
- Gjøre investeringer i lokalt næringsliv bidrar til lokal verdiskaping

GRI INDEKS

GRI indeks

GRI 2 Generelle opplysninger 2021

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksiser					
2-1	Organisasjonsdetaljer	8			
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering	8			
2-3	Rapporteringsperiode, frekvens og kontaktpunkt	4			
2-4	Gjentagelse av informasjon	4			
2-5	Ekstern attestasjon	4			
2. Aktiviteter og ansatte					
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser	11			
2-7	Ansatte	10, 34			
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte	33			
3. Virksomhetsstyring					
2-9	Styringsstruktur og sammensetning	13			
2-10	Nominering og utvelgelse av høyeste styringsorgan	13		Se årsberetningen for ytterligere informasjon om sammensetningen	
2-11	Leder for det øverste styringsorganet	13			
2-12	Rollen til det øverste styringsorganet i å føre tilsyn med håndteringen av påvirkninger	13			
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere påvirkninger	13			
2-14	Rollen til det øverste styringsorganet i bærekraftsrapporteringen	13			
2-15	Interessekonflikter	13			
2-16	Kommunikasjon av kritiske bekymringer	13, 14			
2-17	Kollektiv kunnskap hos det høyeste styringsorgan	13			
2-18	Evaluering av ytelsen til høyeste styringsorgan	13			
2-19	Godtgjørelsespolitikk	13			
2-20	Prosess for å fastsette godtgjørelse	13			
2-21	Årlig total kompensasjonsgrad	34			
4. Strategi, retningslinjer og praksiser					
2-22	Erklæring om bærekraftig utvikling strategi fra øverste beslutningstaker	5			
2-23	Forpliktelser til retningslinjer	5, 13, 14, 34			
2-24	Innbygging av forpliktelser til retningslinjer	5, 13			
2-25	Prosesser for å utbedre negativ innvirkning	7, 14, 16, 21, 23, 27, 30, 34, 38, 42			
2-26	Mekanismer for å søke råd og vekke bekymring	13, 14			
2-27	Overholdelse av lover og forskrifter	13, 14, 43			
2-28	Medlemsforeninger	11			
5. Interessentengasjement					
2-29	Tilnærming til interessentengasjement	14, 16			
2-30	Tariffavtaler	33			

GRI 3 Vesentlige temaer 2021

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
3-1	Prosessen for å bestemme vesentlige temaer	14, 16			
3-2	Liste over vesentlige temaer	17			

Fremtid

Sertifisering

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	20			

Klimagassutslipp

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	20, 21			
GRI 305 utslipp					
305-1	Direkte klimagassutslipp (Scope 1)	24, 25			
305-2	Indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk (Scope 2)	24, 25			
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3)	24, 25			
305-4	CO2 utslippintensitet	24, 25			

Energiforbruk og elektrifisering

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	20			
GRI 302 Energi					
302-1	Energiforbruk i organisasjonen	27	Ikke datagrunnlag for å svare ut c) ii, iii., iv.	Kronsteingruppen selger ikke energi	
302-3	Energiintensitet	27		Energiforbruk	
302-4	Reduksjon av energiforbruk	27		Energiforbruk	

Folk er alt

Utvikling av ansatte

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	30			
GRI 404 Trening og utdanning					
404-1	Gjennomsnittlig antall timer trening per år per ansatt		Ikke datagrunnlag for å svare ut	Vi fører ikke statistikk	
404-2	Programmer for ansattes kompetanseheving og omstilling	31		Har obligatoriske kurs	
404-3	Andel ansatte som får regelmessige prestasjons- og karriereutviklingsvurderinger	31			

Helse og sikkerhet

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	30			
GRI 403 Arbeidshelse og sikkerhet					
403-1	Styringssystem for arbeidsmiljø og sikkerhet	31			
403-2	Prosess for å identifisere farer, vurdere risiko og undersøke hendelser	31, 32			
403-3	Bedriftshelsetjenester	32			
403-4	Arbeidstakeres medvirkning og kommunikasjon om helse og sikkerhet på arbeidsplassen	32			
403-5	Arbeidstakere opplæring om helse og sikkerhet på arbeidsplassen	32			
403-6	Fremme arbeidstakeres helse	32			
403-7	Forebygging og reduksjon av HMS-påvirkninger hos tredjeparter	32			
403-8	Ansatte og innleide som dekkes av HMS-styringssystemet	32, 33			
403-9	Arbeidsrelaterte skader	33			
GRI 416 Kunders helse og sikkerhet					
416-1	Hendelser			Ingen rapporterte hendelser	
416-2	Hendelser			Ingen rapporterte hendelser	

Samhold, mangfold og likestilling

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	30, 34			
GRI 405 Mangfold og like muligheter					
405-1	Mangfold i styringsorganer og blant ansatte	10, 13, 34			
405-2	Lønn og godtgjørelse for kvinner og menn	34			
GRI 406 Ikke diskriminering					
406-1	Hendelser av diskriminering; konsekvenser og oppfølging	34			

Samfunnsbygger

Materialer og avfall

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	38			
GRI 301 Materialer					
301-1	Volum (vekt) som brukes til å produsere konsernets produkter og tjenester (ikke-fornybare og fornybare)		Ikke datagrunnlag for å svare ut		
301-2	Hvor stor andel av materialene som brukes er resirkulert.		Ikke datagrunnlag for å svare ut		
301-3	Materialer som er gjenvunnet		Ikke datagrunnlag for å svare ut		
GRI 306 Avfall					
306-1	Avfallsgenerering og avfallsrelaterte påvirkninger av betydelig omfang	39			
306-2	Håndtering av avfallsrelaterte påvirkninger av betydelig omfang	39			
306-3	Genererte avfallsmengder	40, 41			

Innovasjon og nye løsninger

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	38			
GRI 203 Indirekte økonomiske påvirkninger					
203-1	Investering i infrastruktur og støttemidler	43			

Leverandørkrav og samfunnsansvar

GRI-standard	Beskrivelse	Side	Utelatelser	Kommentar	GRI sektor-referanse
GRI 3-3 Vesentlige temaer					
3-3	Ledelsen av vesentlige tema	38			
GRI 201 Økonomisk prestasjon					
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert			Se årsberetningen	
GRI 203 Indirekte økonomiske påvirkninger					
203-1	Investering i infrastruktur og støttemidler	43			
203-2	Betydelige indirekte konsekvenser		Ikke datagrunnlag for å svare ut		
GRI 204 Innkjøpspraksis					
204-1	Andel av utgifter til lokale leverandører		Ikke datagrunnlag for å svare ut		
GRI 205 Anti-korrupsjon					
205-1	Deler av virksomheten som er vurdert opp mot korrupsjonsrisiko	43			
205-2	Kommunikasjon og opplæring om anti-korrupsjon	43			
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og tiltak iverksatt	43			
GRI 308 Leverandørvurderinger etter miljøkriterier					
308-1	Nye leverandører som har blitt vurdert opp mot miljøkrav		Ikke datagrunnlag for å svare ut		
GRI 413 Lokalmiljø					
413-1	Operasjoner med lokalsamfunnsengasjement, konsekvensanalyser og utviklingsprogrammer	42, 43			
GRI 414 Leverandørvurderinger etter sosiale kriterier					
414-1	Nye leverandører som ble vurdert opp mot sosiale kriterier	43	Ikke datagrunnlag for å svare fullt ut		

